

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 136. Джерзі Сіті, Н. Дж., середа, 14-го червня 1939.

No. 136. Jersey City, N. J., Wednesday, June 14, 1939.

VOL. XLVII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ П'ЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“: ВДжрз 4-0237, — Тел. У. Н. Союз: ВДжрз 4-1018, 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ГЕНЕРАЛЬНА ПРОБА ХОРУ НА СВІТОВУ ВИСТАВУ

ДЖЕРЗІ СІТІ. — Минулої неділі відбулася в Українським Народнім Домі в Джерзі Сіті генеральна проба того хору, що буде співати найближчої неділі на Світовій Виставі в Нью Йорку. Усіх співаків було коло 500. Вони чудово співали добрі українські пісні під проводом головного диригента, професора Кошиця. Професор Кошиць і його співробітники поклали чимало труда в підготовці цього хору, але не даром. Поодинокі диригенти, як заявив проф. Кошиць, виконали свою роботу задовільно. Можна мати повну надію, що наш виступ на згаданій виставі вийде досконалим.

ПРЕЗИДЕНТ ЗАКЛИКАЄ ДО МОРАЛЬНОЇ ГОТОВОСТІ.

ВЕСТ ПОЙНТ (Нью Йорк). — Президент Рузвельт виступив перед абсолювентами військової академії промову, в якій закликав будучих старшин американської армії, щоби були духово готові на всяку можливість. Президент говорив, що останні політичні події в Європі наглядно показали, яка доля очікує ті нації, що безборонні. Тому Америка мусить зброїтись і творити силу. Але та сила міститься не лише в самій зброї, але також у моральних цінностях, в дисципліні. Америка хоче миру, говорив він, але хай її миролюбності ніхто не бере як знак слабости.

НАСЛІДКИ РОБОТИ КОМУНІСТІВ.

ВАШИНГТОН. — Після перевірки комуністичної діяльності в Воркере Елайенс і після вивчення, що там панівну силу мають комуністи, що провадять перевертну роботу, конгресовий комітет засобів зголосив проект видатків на „Доблю Пі Ей“, у якому різко вістря звертає проти згаданого Воркера Елайенс. Не лиш обмежено гроші на будівляні проекти, але поручається в законопроекті, щоб усі робітники, що працювали на „Доблю Пі Ей“ поверх 18 місяців, були зняті з роботи на 60 днів. Описавши воїни зможуть знов подаватись на працю. В той спосіб конгресовий комітет думає зловати силу Воркера Елайенс, яка своїм членам запевняє сталу працю в „Доблю Пі Ей“. По першій липня кожний працюючий на Доблю Пі Ей змушений буде працювати 130 годин місячно, щоб дістати повну заплату. Законопроект також передбачає припинення федеральної підтримки федеральному театральному проекту. Загальна сума на Доблю Пі Ей виносилаб 1,477 мільйонів доларів. Та сума одобрена президентом.

ВЕЛИКА СПЕКА В СТЕЙТІ НЬО ЙОРКУ.

НЬО ЙОРК. — В стейті Нью Йорк і в сусідніх стейтах уже від довгого часу панує велика спека і посуха. Від 1903 року ці околиці не памятають такої посухи в тій порі. Внаслідок цієї посухи збіжжя, овочі і ярина дуже потерпіли. Якщо в найближчих днях не буде дощу, то цьогорічний фермерський збір буде дуже вбогий і наступить не добір. Кліматичні стації не передбачають скорих дощів.

ЮВІЛЕЙ БЕЙЗБОЛОВОЇ ГРИ.

КУПЕРСТАВН (Нью Йорк). — Тут відбулась велика парада у зв'язку з 100-літнім ювілеєм улюбленої американської спортової гри, бейзболу. Сто літ тому Абнер Доббей придумав ту гру і, зачеркнувши палицею потрібні лінії, перший раз почав із своїми приятелями її грати. Скоро вона поширилась на цілу Америку і стала американською національною грою. На ювілейній параді був головний поштомейстер Фарлі, який у тому місті відкрив бейзболовий музей.

НОРМАН ТОМАС ГОВОРИТЬ У ДЖЕРЗІ СІТІ.

ДЖЕРЗІ СІТІ. — Соціалістичний провідник Норман Томас без проволоки скористав з рішення Найвищого Суду, який осудив заборону посаджених Гейга влаштовувати прилюдні віча соціалістичними провідниками і організаторам К.П.О., і влаштував тепер у тім місті масове віче. Посадник Гейг тим разом рішив не спинювати віча, а навіть дав належну поліційну охорону. Приявних слухачів було коло 5,000. Все відбулось у порядку, тільки під кінець юрба людей напала на Нормана Томаса і його товаришів, та хотіла його потурбувати.

БЕРЕМО ГРОМАДНУ УЧАСТЬ В УКРАЇНСЬКИМ ДНІ НА СВІТОВІЙ ВИСТАВІ В НЬО ЙОРКУ В НЕДІЛЮ, 18. ЧЕРВНЯ 1939 РОКУ. УКРАЇНЦІ З ЦІЛОЇ АМЕРИКИ ЗАМАЇНЕСТУЮТЬ У ТОЙ ДЕНЬ КУЛЬТУРНИМ ВИСТУПОМ ВІКОВІ ЗМАГАННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ ДО ПОСТУПУ І ВОЛІ.

ВИСЕЛИЛИ СВЯЩЕНИКА З ПРИКОРДОННОЇ СМУГИ.

Повітове староство в Турці виселило о. Осипа Бадана, греко-католицького пароха з Завадки, пов. Турка. Причиною виселення було недовільне становище виселеного до польської держави і державної влади. О. Бадана засудив суд на гривню 100 зл. з заміною на 2 тижні арешту за невідповідну поведінку в церкві під час державного свята 11. листопада м. р.

СОВЕТИ ПРО КАНАЛ МІЖ ЧОРНИМ І БАЛТІЙСЬКИМ МОРЕМ.

Московська „Правда“ помістила коротку вступну статтю з манкою у справі будови каналу в Польщі між Чорним і Балтійським морем. Автор статті підкреслює, що у хвилі, коли Польща ще навіть не приступила до будови свого каналу, Німеччина устійнула вже, що в 1942 році закінчить будову велитєньського водного шляху, що получить Штетін з Чорним морем.

ПРИСУД У КОМУНІСТИЧНОМУ ПРОЦЕСІ.

В 1934 р. невідомі злодії вкрали машину до писання з канцелярії адвоката д-ра Петра Гнатюка в Дрогобичі. Слідство виявило, що машину вкрали комуністи, які писали на ній летючки. Тепер на лаві підсудних засіли: 25-літній Л. Патрих, 19-літній І. Патрих і 26-літній С. Рухман. Трибунал окружного суду в Самбора на виїзній сесії у Дрогобичі засудив Л. Патриха на 4 роки в'язниці, а двох дальших підсудних увільнив від вини і кари.

ЛІКВІДАЦІЯ КОМІСІЇ ДЛЯ ПЕРЕКЛАДУ СВ. ПИСЬМА УКРАЇНСЬКОЮ МООВОЮ.

Луцький „Шлях“ (орган т-ва ім. митрополита П. Могилы в Луцьку) в ч. 4. (за квітень) повідомляє: „При українському Науковому Інституті у Варшаві провадила від довгого часу свої праці під головуванням Його Блаженства Митрополита Діонісія Комісія Перекладу Святого Письма й Богослужбених Кних. Заступником голови був директор Інституту проф. О. Лотоцький.

У зв'язку з виходом з Укр. Наукового Інституту проф. О. Лотоцького, Його Блаженство Митрополит Діонісій також склав свої обов'язки, як голова Комісії. Таким чином Комісія фактично припинила своє існування.

Відбилися це й на існуванні Підкомісії, що працювала в Луцьку під головуванням Преосвященного Полікарпа, єпископа Луцького.

2. березня б. р. відбулось ліквідаційне засідання Підкомісії“.

САМОГУБСТВО СЛУЖНИЦІ З ДИПЛОМОМ ВИСОКОЇ ШКОЛИ.

У Варшаві скінчила самогубством 23-літня Марта Ульчицька, яка отруїлась світляним газом. Ульчицька скінчила минулого року Головну Школу Сільського Господарства з інженірським дипломом. Тому, що не могла ніде знайти праці, пішла на службу. Тому, що по довгих розшуках не могла знайти для себе відповідної праці, зневірена, відбрала собі життя.

ДОБУВАЮТЬ ЗАТОПЛЕНИ КОРАБЛІ.

Советський уряд задумує видобути в 1939 р. кілька затоплених кораблів. І так, на Чорному морі задумують видобути корабель „Патагонія“ і „Сербія“, що їх затоплено разом з чорноморською ескадрою під час революції, та мінолов „Живучий“. На Каспійським морі задумують видобути корабель „Варатан“, недалеко Сталінграду 7 інших кораблів. На Балтійським морі видобудуть корабель „Донець“.

РАДІОВА ПАЛАТА В ТОКІО.

Шойно по 7 роках закінчило японське радіо будову нової 7-поверхової палати радіа. Правда, ця будівля є трохи менша від ньюйорського Радіо-Сіті, має однаке багато найновіших уладжень. Між іншим має 16 студій з найкращою звуковою ізоляцією та рухомі підлоги. Найбільшим приміщенням є концертна зала, яка займає третій, четвертий та пятий поверх. Вона може помістити оркестру у повному складі та кількості слухачів. Є там спеціальні студії виключно для японської музики, для легкої музики та для сольових виступів і студію для звітодавців.

БУДОВА ВЕЛИКОГО МОСТА НА ДНІПРІ.

В Києві приступили до будови великого моста на Дніпрі, що получить Київ з новообудованою по лівім боці Дніпра промисловою ділянкою. В цій ділянці приміщені всі найбільші промислові фабрики Києва.

ЗГАДУЮТЬ ПРО ПОЛЬСЬКИЙ ТЕРОР НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ

ЛОНДОН. — Кореспонденти з Польщі натякають, що на українських землях під Польщею зачалась хвиля нових переслідувань українців.

ЗА БОЖИЙ ДІМ.

ЛВІВ. — Польська Агенція Телеграфічна подає, що в Кузьміні, повіт Добромилів, прийшло до кривавої сутички між польською жандармерією і населенням. Були ранені. Причиною сутички буда — українська церква. Польська влада скріпила постерунок жандармерії.

РЯТУЮТЬ ПОЛЬЩУ ПРИСУДАМИ.

ЛУЦЬК (Волинь). — Польський суд засудив 9 українців села Богущівки на тюремні кари від 2 до 7 років за „протидержавну діяльність“.

РІВНЕ (Волинь). — У процесі проти 22 українців і українок, обвинувачених за приналежність до Організації Українських Націоналістів, засуджено 19 осіб на кару від 2 до 12 років.

БЕРЕЖАНИ (Галичина). — Під замітом переведення збірки на бойовий фонд О.У.Н. і складання жертв на цей фонд станули перед польським судом 4 підсудні, з яких засуджено Івана Луцєва на 18 місяців тюрми.

БЕРЕЖАНИ. — За приналежність до О.У.Н. засуджено: Василя Зазулю на рік в'язниці, Миколу Манюха на 2 роки, Осипа Лашту на 3 роки, а Василя Кубрака на приміщення в домі поправи.

СТРІЛЯЮТЬ ДО ПРОСВІТАН.

ЛВІВ. — Українська преса доносить щораз більше випадків убивств чи пострілів просвітанських українських робітників з боку польських „замаховців“. І так „Новий Час“ з 31. травня подає, що в Долині, чортківського повіту, невідомий „замаховець“ стрілив двічі крізь вікно до 18-літнього Петра Гуцала, сина Степана, в хвилині, коли він читав в хаті книжку. П. Гуцало це молодий діяч, бібліотекар і провідник самоосвітнього кружка при читальні „Просвіти“ в Долині. Вночі 24. травня невідомий замаховець стрілив з револьверу крізь вікно до хати Григорія Бойка в Молошківцях, яворівського повіту. Куля поранила присутнього в хаті 24-літнього Василя Ухача, якого перевезли до шпиталю у Львові.

З ВАРШАВИ ПРО ГІТЛЕРА, УКРАЇНУ І УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ.

ВАРШАВА. — Агенція Гаваса подає на підставі інформацій, які дістала у Варшаві, що німецький уряд знову зачав акцію за незалежність українських земель у Польщі і Совегах. Польський урядові джерела подають далі, що Німеччина призначила на ту акцію великі суми грошей і віддала їх до диспозиції українських груп у Канаді й Злучених Держав. Зокрема ті джерела підкреслюють, що німецький уряд заграничних справ переслав до Злучених Держав і Канади фонди на пропаганду серед української людности за гетьмана Скоропадського, що то був поставлений свого часу німецькою владою на гетьмана України. Часопис „А.Б.Ц.“ доносить, що 8. червня відбулася в німецькій міністерстві заграничних справ конференція з представниками різних українських угруповань. У тій конференції взяли між іншими участь також президент Карпатської України о. Волошин і міністри Юліан Ревай та Степан Ключурак. Польська газета далі подає, що внаслідок цієї конференції буде призначення більшої суми грошей на пропаганду в Польщі й у Совегах. Згідно з пляном, має відійти о. Волошин на Словаччину для зорганізування цього руху. А Ревай і Ключурак мають працювати в Чехії і на Мораві в близькій „Малопольській Виходній“. Телеграма Гаваса пригадує гетьманування Скоропадського і його 20-літній побут у Берліні та подорож його сина Данила до Злучених Держав і Канади в цілі скріплення серед імміграції українського незалежницького руху. Часопис „А.Б.Ц.“ остерігає польський загаль перед новим незалежницьким українським рухом у „Малопольській Виходній“ і дораджує добре тепер над ним слідити. При кінці зазначає, що університетська влада у Львові припинила на 6 місяців діяльність усіх українських студентських товариств за нелегальну політичну діяльність.

ВІДПОЧИНОК ПО ПРИВІТАХ.

Як нарешті скінчилися привітання, король Юрій і королева Єлисавета могли відпочити на приватнім маєтку президента Рузвельта в Гайд-Парку, Нью Йорк. На ганку палати сидять: пані Рузвельтова, жінка президента, король; пані Рузвельтова, мати президента; королева; президент Рузвельт.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893.

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

У Канаді має іти пошлати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свобода“: BERgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: BERgen 4-1016.
4-0807.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЯКИМ ПРАВОМ?

На домагання представника большевицької Росії в Лізі Націй секретаріат Ліги Націй опублікував цими днями текст телеграми, що її вже майже місяць тому вислав до ради Ліги Націй Едвард Бенеш, бувший президент Чехословаччини, в справі анексії Чехословаччини.

Цю телеграму вже раз пробував витягнути на публічне засідання ради Ліги Націй представник Росії, але генеральний секретар Ліги спротивився читанню телеграми на рад Ліги на тій основі, що Бенеш писав цю телеграму не як президент Чехословаччини, але як приватна людина. Як відомо, на цій самій основі Ліга Націй відкидала вже нераз різні українські протести, що походили від колишніх голів українських урядів, нині не признаних Лігою. Коли тепер, не зважаючи на це, дається офіційне признание Ліги Націй для одержання такого протесту, то видно, що тепер це, колись загальнопризнане правило Ліги Націй поломано в користь „фаворита“.

Бенеш підносить протест проти порушення прав народу „чехо-словацького“ й „карпато-українського“ та проти нападу мадярського уряду на Словаччину й Карпатську Україну. Такий напад, каже він у телеграмі, порушує права чехо-словацької республіки й карпатських українців та поломання прав Ліги Націй, котра була гарантувала місцеву автономію Карпатської України в нутрі чехо-словацької республіки. Принявши аргументи Бенеша, можна подивуватися, що Бенеш не протестував колись проти захоплення Чехословаччиною українського Закарпаття, а ще більше, що він, будучи президентом Чехословаччини, навіть не попрабував перевести в життя місцеву автономію Карпатської України, про котру він самий знає, що вона була гарантована Лігою Націй. Що позбавлення Карпатської України автономії є несправедливістю, можна признати, однак же право протестувати проти неї не має той, що був на чолі держави, котра цю обіцянку зробила і не виконала?

Бенеш старається далі переконати Лігу Націй, що напад Мадярщини на Карпатську Україну є поломанням основних зобов'язань, якого Ліга не може толерувати без завдання Лізі дальшого приниження. Виходило, що як довго основні права карпатських українців ламала Чехословаччина під Бенешом, так довго престиж Ліги Націй на нічому не терпів, а смертельна загроза Лізі заіснувала аж тоді, як Мадярщина стала допускати таких річей супроти українців, яких здавна допускалася Чехословаччина під Бенешом.

Він апелює до президента Ліги Націй не ігнорувати „цього нового злочину“ проти інтернаціонального права; отже він самий ігнорує незаперечний факт, що якби інтернаціонального права не були мамали давнішими „злочинами“ люди в роді Бенеша, то мабуть не булоб нині й нагоди протестувати проти „цього нового злочину“.

Тому українці зовсім не можуть почуватися до вдячності за оборону пана Бенеша, а можуть йому за неї подякувати словами: „Пане Бенеш, до чистої справи треба чистих рук“.

ПОЛЬЩЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ НАЗВИЩ

Поляки винаходять щораз то нові способи, якби то приспішити спольщення Галичини. Першим і найпевнішим засобом уважають колонізацію Галичини мазурами й основування польських шкіл навіть для кількох мазурят і жидків та будову косячків. Та, видно, їм того замало, тож узялися карати священників навіть за вписування назвищ у метричних книгах згідно з українською вимовою. Чи їм це багато допоможе, то інша справа, бо коли напр. свідомого українця, скажм Ріпещого, впишуть Ржепещкі, від того галицьким полякам сили не прибуде. Хіба якийсь темняк дасть у себе вмовити, що він через те, що йому спольщили назвище, став уже поляком.

Зрештою польщення українських назвищ діялося здавна, але сьогодні багато навіть свідомих українців мають спольщені назвища, як от: Лонкевич (з Лукевича), Венгжин (Угрин), Свенціцький (Святицький) і багато інших. Польщили не тільки уряди в старій Польщі, але і пізніші урядовці поляки. За австрійської влади в Галичині польщили навіть греко-католицькі священники, виховані в польському дусі. Вони напр. назвище Швещ переписували на Шевц, Медвідь на Недзведзь і т. д.

Свідомі того були наші батьки вже в 1848 році. І так письменник Рудольф Мох, оголошуючи вперше про появу своєї книжки, підписався ще Мех, а в дальших відозвах уже Мох.

Також Головна Руска Рада звернула увагу на спольщені назвища і 23. лютого 1849 року видала таку пересторогу:

„Бувало русини давали свої назвища руські на польський спосіб перекручувати і назвища наші руські писалися польським способом. Отже Головна Руска Рада перестерігає, щоб надалі русини своїх чесних назвищ руських і самі польським способом не перекручували і не давали собі так перекручувати. Протим, котрим у письмах урядових назвища їх руські перекручено, тепер не говоримо. Тим тепер треба бути остерожними і їм пізніше дамо раду, як собі мають поступити, щоб їм назвище їх чесне руське було повернене. Але відтепер, щоб наші русини назвищ собі польщили не давали, тому перестерігаємо. Також маємо перестерігти, щоб наші громади старалися, щоб надалися сіл, міст і доріг були також руські. Ніхто не може похвалити того, що збитків такі надписи досі болотом за-

кидували або камінням розтрисували і псували. Алеж гадаємо, що коли ті надписи будуть також руські, то певно будуть з ними чесно обходитися“.

Відозва ця мала без сумніву добрі наслідки, хоч не без того, що й пізніше деякі священники, вписуючи назвища в метричні книги латинською мовою, вписували їх у польській вимові. Не розуміли того навіть деякі наші визначні вчені та підписувалися по українськи Огоновський, Студинський, Левинський, Ільницький, але вже по польськи: Огоновскі, Студзинські, Левіцкі, Ільницькі і т. д.

Коли би бодай у 1849 році всі наші священники пішли були за зазивом Головної Рускої Ради, сьогодні польські суди не мали би підстав до засудів наших священників. Так то помилки давніх священників мстяться на теперішніх.

КАРТИНА З ЖИТТЯ ВАРШАВСЬКИХ „ВИЩИХ СФЕР“

Кримінальних процесів є немало і в Америці. Але, порівнюючи, їх у Польщі більше. Зокрема повно в Польщі процесів проти молодих українців за належання до ОУН. (Організації Українських Націоналістів) та проти тих, що старалися (!) їхати на Закарпаття для боротьби з мадярами в обороні цієї дорогої нам „Срібної Землі“.

Однак сьогодні хочу подати звіт з карного процесу, якого головними акторами були члени вищих інтелігентних сфер Варшави, тих сфер, які мають безспірне в їх очах право до панування над різними „мнєйшосцями“ і таки над своїм славним працюючим людом.

На сцені отсеї трагедії, що у вересні минулого року була відіграна у Варшаві, виступали дві родини: одна адвокатська, друга інженерська, зрештою близько повсякденні з собою.

Перед варшавським судом обвинувачено жінку адвоката, Юлію Кухарську, за замордування свого рідного брата Збігнева Гершовського, інженера.

Підчас цієї розправи в травні цього року переслухано більше як 120 свідків, а були дні, в котрих по кілька годин відбувалося розправа при замкнених дверях, тому, що обговорювано дуже драстичні фати з приватного життя головних акторів цієї трагедії.

Обвинувачена Ю. Кухарська походила з багаті родини. Батько її дуже розпещував, мати її не любила, а вона маму просто ненавиділа. Самовільно, проти волі родичів, одружилася вона в дуже молодій віці з адвокатом Кухарським, людиною з дуже поганим характером, який з повним спокоєм підписував інших людей на векселях, між іншими і свого багатого швагера, інж. Гершовського. Переслухано як свідків кількох ад-

вокатів і вони виставили йому якнайгірше свідчення.

І чоловік і жінка любили дуже широко жити. Кухарський мало що заробляв, отже його жінка промишляла на всі способи.

Вона мала гарну каменичку, але залягала з податками так, що залежності вносили понад 12,000 злотих. Коли одного разу скарбовий урядовець старався перевести у них вдома екзекуцію, то вона хотіла застрілити себе. Однак урядовець вирвав їй револьвер з рук, а тоді вона сталася отруїтися, але її відратовано.

Щодо подружжя моралі у тих „сферах“, зібрано підчас карної розправи багато матеріалів.

Важним для цілої справи свідком взагалі була довголітня кухарка Кухарських, Рафальська, перед якою обоє Кухарські майже нічого не тримали в тайні. Одного разу оповідала їй Кухарська в присутності свого чоловіка, що її брат Гершевський тому розводиться з жінкою, бо від неї набрався венеричної хвороби. На це заявив Кухарський, що він сам набрався такої хвороби від своєї жінки, то є від обвинуваченої.

Коли раз інж. Гершевський їхав автом з одною проституткою, вона обікрала його в авті на грубо-суму. Переслухано також як свідка коханця Кухарської, д-ра Водзіновського, дуже вродливого і крешого чоловіка. Та підчас його переслухання оголошено розправу тайною.

Кухарська закидувала своему чоловікові, що її зраджує, а цей знову, що вона посилає своему коханцеві Водзіновському дорогі подарунки. І так післала раз йому велику дерев'яну писанку, а в ній була монетка з золотими монетами та папіросниця.

Переслухано зрештою поручника Качоркевича, коханця Гершевської, яка вже з чолові-

ком не жила, і за якого збиралася виходити заміж. Очевидно на річ, що і його переслухано на тайнім засіданні (розправі) суду.

Інж. Гершевський мешкав при Львівській вулиці і Кухарська мала ключі до вінди і до заднього входу. Вернувшись з виправи на брата, сказала вона кухарці ті ключі кинути до виходка, що та й зробила. Зрештою зараз по виправі вона виїхала до замиського помешкання Кухарських у Комарові.

Рафальська була свідком, як Кухарський питав своєї жінки: „Душенько (як ніжно), чий ти то зробила?“

Кухарська притакнула, а тоді Кухарський зловив за голову і почав говорити, що спадщина по Гершевській і так пропаде, бож убивник не може діждити по замордованім.

Багато свідчила проти Кухарської ось така же обставина: ще в липні 1938 р. дала Кухарська автоматичний револьвер свого чоловіка до направи Цігенгіртові, що мав склеп з пальною зброєю. Якій два дні перед мордом вона відбрала той револьвер з направи і купила 6 патронів, бо акурат стільки містилось у тім револьвері. При ревізії знайдено в неї той револьвер, а з патронів власне один бракував.

Підчас слідства зпочатку думано, що Гершевський сам себе вбив. Знайдено однак малу рану в затылку голови, а в цей спосіб самогубства не легко доконати. Стріляння в затылок — це улюблена метода большевицької Чеки. Ведуть пацієнта коридором, а зза вулга виходить чекіст і посилає кулю йому в затылок. Без великої параді і без великого проливу крові!

Один з свідків — адвокатів зівнав про одну інтересну подію. Переглядаючи раз бібліотеку Кухарської, завважив він книжку, написану Велсом, на окладці якої був образок, що представляв людину, замордовану вистрілом у голову. Убитий сидів у фотелю за бюроком, а за ним стояв убивник з револьвером у руці. На це звернув свідок увагу ще слідчого судді підчас дождження.

Гершовського забито 29. вересня мин. року, а в його календаріку було записано, що власне того дня має в нього явитись його сестра Кухарська, котра правдоподібно телефонном зголосила свій прихід.

Суд, видаючи присуд на Кухарську, говорить між іншим ось що:

„В кабінеті при Львівській вулиці зійшлися в усталених терміні Збігнев Гершовський і Юлія Кухарська. Вони не зійшлися на балачку як сердечні приятелі, хоч є такі близькі,

але недовірчиві, неуступчиві й байдужі. З одної сторони молодий, багатий брат, а з другої — сестра, яка вже зійшла на сам край існування. Вона просить прихильності, представляє своє положення, може бути, що просить позички, що грозить самогубством, ужила вона вже останні аргументи і віддала свою долю в руки брата, який слухає і махінально бавиться пером. Нарешті падають слова відмови, з котрих кожне є тяжке, мов камінь, що розбиває всяку надію. Вона поставила все на останню життєву карту і все прогнала. Злоба до брата піддає їй постанову. Під претекстом телефонічної розмови вона підходить до фотелю, підносить слухавку, а, стоячи за фотелем, стріляє братові в голову. Один стріля з такого близького віддалення вистарчає: Юлія Кухарська забита брата.

„Тепер починає ділати інстинкт самозахощання. Треба не допустити до дозвення телефону. Вона перетинає шнур, але чий вона могла тоді це зрозуміти, що треба було претяти кабель з містом, а не шнурок від слухавки?“

„Треба відвернути підозріння від себе, треба зробіти щось таке, що мало інший вигляд подій, ніж вони були дійсно.

„Вона вибирає вбитому шпальєр і вивертає кишені, щоб це виглядало на якийсь грабунок, а, виходячи, забирає брата ключ до дверей, щоб якнайпозніше стверджено факт убивства, а сама чимскорше виїжджає до Комарова“.

Суд прийняв, що її не йшло про спадщину по братові, лише, що вона це зробила з ненависти до брата, і вимірив їй як кару 15 літ тюрми. В Галичині дають за належання до ОУН 10 і 12 літ, звичайно молодим хлопцям і дівчатам.

І Кухарський був обвинувачений за те, що кинув підозріння на якогось панка, що вкрав їм 5,500 зл. Дістав він за те 1½ року тюрми. В Галичині недавно дістала 1 рік тюрми одна панночка за лист до свого любчика — студента, що його обов'язком є їхати на Закарпаття борнити української землі.

Наш нарід неодноразово витерпів, то витерпить і цей. Але такий процес, як цей, є ілюстрацією до того нечуваного зіпсуття, яке панує у високих багатих польських сферах.

Звичайно про такі речі не пишемо і такими брудями не займаємось. Але в тому випадку подаємо ці образи, щоб українці в Америці знали, якого маємо противника і з якого мораллю.

Іван С.

Микола Костомарів.

КУДЕЯР

ІСТОРИЧНА ХРОНІКА

В ТРЬОХ ЧАСТИНАХ.

Частина третя.

(102)

При всіх прикметах, питомих начальників диких побіжів, Девлет-Гірей мав у собі щось лицарське; в його душі склонило до поезії, було пошанування для благородного і чесного, без огляду на те, що його вчинки часто суперечили тому пошануванню. Девлет-Гіреві при першій його пізнанні Кудеяра подобалося те, що Кудеяр не лакомився на вигоди й обіцянки, остався вірний християнській вірі і руському цареві. Тоді Девлет-Гірей цілим серцем полюбив Кудеяра. Але тепер, коли Кудеяр, прийнявши іслам, лиз, як кажуть, до шквіро, щоби показатися татаринам і старався вислугуватися ханові на шкоду руському народу, хан, хоч цинив услуги свого тат-агаси,

хоч дякував йому і хвалив його, то всетаки не мав для нього вже давнішого сердечного привязання.

Кудеяр став розпитувати ошанування в живих бранця і чесного, без огляду на те, що його вчинки часто суперечили тому пошануванню. Девлет-Гіреві при першій його пізнанні Кудеяра подобалося те, що Кудеяр не лакомився на вигоди й обіцянки, остався вірний християнській вірі і руському цареві. Тоді Девлет-Гірей цілим серцем полюбив Кудеяра. Але тепер, коли Кудеяр, прийнявши іслам, лиз, як кажуть, до шквіро, щоби показатися татаринам і старався вислугуватися ханові на шкоду руському народу, хан, хоч цинив услуги свого тат-агаси,

відпустив Орлова, приказавши татарам не зачіпати його. Хан помістився в царській дворці, у тім дворці, з котрого раз уже цар Іван дивився на пожежар Москви, де, наляканий негодунням народу, піддався волі попа Сильвестра. Тепер з того самого дворця кримський хан мав дивитися на другий пожежар Москви. Його мурзам стали розбивати шатра. І Кудеярові розбили шатро на самім склоні гори і внесли в шатро його речі.

VI.**Покуса добра.**

Вся Москва була як на доло, на небі не було ні хмариночки; весняне сонце облявало світлом панівні над темно-сірою масою домових криш стіни церков, помалювані на біло, червоно, зелено, синьо; проміння його грало на золотих банях і хрестах; миготіла блискучою срібною лентою Москва-ріка, за нею, на схід якравно зеленіли широкі луги передміських оселями і дворами, темна дальше зеленіли ліси. Співали пташки; невідомо людської злови природа кінчила свій звичайний празник весни. З вершка

гори можна було думати, що на той празник зійшлася маса народу, яка вешталася тоді по московських вулицях.

Кудеяр дивився на той розкішний вид, який мав може за годину змінитися на страшний вид руїни. Кудеяр спішив сюди з ворожим бажанням наложитися загладою столиці, а тепер, проти його волі в серці його стало ворухитися те чувство жалю, яке він так задавав у собі, коли нещасна українка в Криму пригадала йому на все страчену улюблену жінку. Кудеярові жаль стало Москви. Кудеяр стидався того чувства і всею силою своєї волі старався вбити його, але воно, що своєї сторони, неначе добувало всіх сил, щоби поклати його. В уяві Кудеяра вперто ставав образ Насті. Він подивився вниз і побачив кримський двір: він згадав, як там він знайшов свою погіблу Настю; він глянв на далекий Давидів монастир і пізнав той ліс, де Настя з такою покірливістю пожертвувала йому свою дитину. Настя наче тепер говорила до нього: „Юрій! за що ти вбив дитину? Тобі ненависний був татарський плід, а тепер ти привів татарів на погубу народу хри-

стіанського! Ти не дав мені охрестити дитину, а тепер сам виркиси Христа!“

Кудеяр прогнав від себе той влізливий образ, хотів тішити себе надією скорого пожежару столиці, а Настя всетаки відірвалася в його уяві і говорила йому: „Юрій! Мене вбив Ігнотиль, а ти мстишся на невинних москвичах; гнобителі розлучили мене з тобою на цім світі; я осталася вірна Христо-ві, а ти відвернувся від Нього!... Юрій! Юрій! нам тепер вічна розлука! Ти сам не скоти бути зо мною!“

Могуча воля боролася з тою покусою добра, і ніяк не могла побороти її; вона брала на себе невідступний вид улюбленого колись ества і вривалася в серце, в мозок Кудеяра. Кудеяр кликав на поміч свою злість, насилуючи себе, удаючи сам перед собою, що бажає крові, знищення, пожежарів, стонів, терпіння, нужди, — а йому було жаль Москви, жаль незвичайного множення народу, засудженого на погіблу під її руїнами. Нараз по всіх московських церквах зазвонили у дзвони: було свято Воскресення. Юрби народу пліли в церкви, але не в святинях уборах йшли вони,

що на радощах душі славить торжество Спасителя; вони йшли готовитися на смерть і приймати смерть серед церковних стін від вогню і диму. Дзвін став різати, ранили, пекти Кудеярове серце. Знов появилася в його уяві Настя і говорила йому: „Чи пам'ятаєш, Юрій, як, було, ти вчеш той дзвін, здіймеш шапку і перехреститися. А тепер — ти не смієш зняти своєї шапки і перехреститися! Чи пам'ятаєш, як, з православним народом стоячи в храмі, тільки вчеш, що читають про перемогу, зараз беш земні поклони і просиш Бога, щоб хрест свяятий переміг бісурманства, а тепер ти чеш дзвін, та вже не входив до церкви, а ждеш згуби християн від бісурман, яких ти спровадив на них!“

„Геть, геть!“ — твердив сам собі Кудеяр. „Геть! Настя! До чорта жаль! Геть християнство! Я музулманин, я не вірю в Христа, я не хочу знати Його. Мені треба християнської крові! Пожежару! Диму! Смерті!“

ти: надінь свій хрест, утікай в Москву! гнів там разом з православним народом. Бог простить тобі!“

А Кудеяр усетакі не піддавався тому голосові, Кудеяр усетакі змагав до злого, до погуби християнства — мало того: до заглади людей усіх беш розбору.

Воздух став ворухитися. Тишина нарушилася, піднімався вітер, природа готовилася помагати злові Кудеяра. А голос Насті звивав даліше його душу, таг її за собою. „Скоріше! скоріше, квалєс! Пізно буде, бачиш, який вітер: запалає Москва — не пройдеш; жалуватимеш, не вернешся. Юрій, Юрій! Спіши до мене, спіши! Коли любиш Настю, йди до Насті. Вона недалеко, ти пройдеши до неї через вогонь, що знищить православну столицю, дійдеши до неї, коли добровільно згнеш з православними людьми!“

Кудеяр не подавався; йому давило груди, стискало горло; він дрожав на цілім тілі; його ноги, мимо його волі, уносили його з місця. Кудеяр подавався.

(Далі буде).

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ
В АМЕРИЦІ

НЬО ЙОРК, Н. Я.

Відчит К. Лисюка про
Карпатську Україну.

В суботу ввечері, 3 червня, в.р., заходом Комітету Відділів У. Н. Союзу відбувся в Карпатіен Гол на 6 вул. в Нью-Йорку відчит п. Каліни Лисюка, що недавно вернувся з Європи, де в часі відомих трагічних подій перебував у Хусті, в Карпатській Україні. Переводив вісником Е. Ляхович, представник Комітету, а секретарював П. Кучма.

Предсідник представив чисельно зібраній публіці п. Лисюка і додав, що він говорить те, що бачив, без ніяких закосок, не пропускаючи тих подій, що одушевляли його, і також тих, що йому не були до вподоби. Минула громадянська діяльність пана Лисюка, а також факт, що в знах подій у Карпатській Україні він утратив рідного сина, є достаточною запорукою, що з його уст почуємо всесторонній опис і музичну правду.

І дійсно, в тригодинному відчиті привні ту музичну правду почути. Пан Лисюк говорив безпристрасно, спокійно, критично те, що вважав потрібним окритикувати, і підносили те, що було гідне похвали. Свої висновки він ілюстрував фактами. Стверджував, що в Празі скаржились деякі українські старшини, що хотіли брати участь у формуванні збройної сили Карпатської України, але їх чомусь команда Січі не приймала, бо воліли місцевих людей. Говорив також, що деякі із старшин Карпатської Січі не стояли на висоті свого завдання, бо не мали фахового військового вишколу. Але були серед них і такі, що дуже добре вивчалися із своїх обов'язків і це вони заважали на тім, що описує, у збройному конфлікті Карпатська Січ виявила таке блискуче героїство, про яке із пошаною та захопленням говорили привні там чужинці, між ними американська журналістка Ен МекКордик.

Прибувши до Хусту, п. Лисюк відразу відчув, що став нуюго на українську землю, яка щойно увільнилась від пуги і на кожному кроці гарячково працює, щоб надолужити втрачене. Настрий серед верхів і низів був знаменитий. Не лиш інтелігенція, але селяни і селянки, продавачи на ринках, малі діти — всі з захопленням говорили про нову владу, про Україну і з глибоким чуттям здоровили себе націоналістичним привітом „Слава Україні“. Це не були пусті фрази, тільки слова, що випливали з глибини душі.

Відвідувачі урядові бюро, міністерства, п. Лисюк завважив убожество. Беручи під увагу вбогість краю і довговікове використання чужинців, це зовсім зрозуміло. Крім чеської бюрократії, що немов галапаси множились і товстіла на українським організмі, було чимало жидів, що мали свої сильні організації і нещадно використовували селян економічно. Селянин не міг продати своїх продуктів вище від той ціни, яку накладал якійсь місцевий жид. Бо внаслідок порозуміння між жидівськими купцями в іншому місці давали йому менше ніж вдома.

Серед чисельних українських урядовців і міністрів п. Лисюк відвідував прем'єра Волошина, який зробив на нього враження поважної, зрівноваженої і розсудної людини. А Волошин на все дивився тверезо, передбачав події, та супроти деяких з них був безсиллий.

Зближались трагічні дні в Карпатській Україні. Команда Січі довідалася, що чехи хочуть її роззброїти. Деякі стар-

шини були за те, щоб не викликати конфлікту з чехами. Інші були іншої думки. Та коли чехи окружили команду Січі, спонтанно виявилась боротьба, в якій брали участь повзи і скоростріли. Дім команди був страшенно знищений. Січовики охоронялись тими великими паками старої одежі, що прийшли були від американських українців. Ця одежа, говорив п. Лисюк, у дечому була непридатна для місцевого населення, яке не привикло ходити в шовковим однінці. Та ці пакунки, не передбачено ніким, відіграли дуже важну роль бойової охорони Січовиків і описав як переважки для ран. Чехи поведилися з українськими раненими і полоненими брутално. На його очах застрілили одного, що вийшов з піднесеними руками, щоби піддатись. П. Лисюк знаходив до вулицях тяжко ранених Січовиків, яким чеські санітарі відмовляли помічі, а навіть не дозволяли подати води. Між чехами й українцями панувала велика ненависть. Січовики давали приклади великого героїства. Один Січовик захопив почту і роззброїв сімох чехів. Інші в числі кількох витримували годинами проти великого числа чехів і проти їх повзів.

Чеська армія, здеморалізована сильним опором Січовиків, почала масово опускати Карпатську Україну і розїздитись на різні сторони. З нею на автах і возах тягнулись чеські урядовці зо своїм доміком.

В тім часі зібрався на нараді перший український сойм, якому чехи передтим не давали зібратись. Це було історичне зібрання, яке п. Лисюк узав на фільму. Настрий був дуже поважний. Не було гістерії, ні хвилювання. Мовчки всі позабирали місця і з великим достоїнством та повагою прем'єр Волошин відкрив засідання. На нім ухвалено самостійність, вибрано прем'єра Волошина першим президентом вільної Карпатської України й ухвалено багато інших законів. По обличчі всіх учасників спливали слези. Бо в той час прийшла була вістка, що мадяри наступають на Карпатську Україну. Проте А. Волошин продовжував наради з найбільшим достоїнством, начеб нічого не сталося. Всі відчували, що це лише героїський жест, яким наряд Карпатської України підкреслює свою вічну волю жити самостійним життям.

Після цього в Січі повста-

УВАГА!

ДІТРОЙТ ТА ОКОЛИЦЯ!

УВАГА!

II E P III II II
Український Лемківський День

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 18. ЧЕРВНЯ 1939 Р.

ARCADIA PARK, Telegraph and Wyck Road

Початок у годині 12. вполудне.

Вступ 25 центів.

Весь дохід на ранених Січовиків Карпатської України.
Вразі непогоди відбудеться Український Лемківський День в У. Н. Домі, 4655 Мартини улицы.
Хто співає бодай трохи нашим раненим героям, нехай прибуде на це свято та причиниться до доброго діла.

ПРОГРАМА

2:00 година пополудні—Панахида за погібших героїв Карпатської України, яку відправить о. С. Побуцький в асисті інших священників.
2:30 година пополудні—Отворення Українського Лемківського Дня адвокатом Іваном Кузем.
2:40 година пополудні—Притання Комітетом Дня з бандою поодиноких організацій та складання жертв на ранених січовиків та збігів Карпатської України.
3:30—4:00 год. пополудні—Перерва.
4:00 година пополудні—Концертна програма. Виступлять: 1—Хор Українського Робітничого Дому під проводом диригента П. Сікорського. 2—Банда Американських Ветеранів з Діброва. 3—Сканти під проводом п. Евгена Драгана. 4—Діти зі Школи на Канперт під проводом Гестер Службинців. 6—Члени Організації Чорноморської Січі і Союзу Гетьманців Державників. 7—Редактор „Народного Сава“, п. Матвій Хандога.
5:00 година пополудні—Концерт популярності. Вибір „України“, „Карпатської України“, „Лемківщини“. Пан Микола Кіпчик, акшнер; Іван Форіс, помічник.

до гарячково приготування до війни з мадярами. В багатьох частинах наступила реорганізація, зміна командних складів. Настрий у Січі був героїський. Не звертаючи уваги на далеко чисельніших і далеко краще озброєних ворогів, Січовики рішені були боротись до загибну. Вони й боролись до загибну, до останнього стрілу. Колиж описав декого із них ловили мадяри і роззброєних розстрілювали, то кожний із них умирав з окликом „Слава Україні“ на устах.

П. Лисюк сказав, що бачив уже неодоно в попередніх війнах. Але такого героїства ще не бачив. Це щось неймовірне. Молоді покоління, говорив він, багато переросли нас. Ми вже їм не дорівнюємо. Коли ці покоління дстануть зброю у руки на всіх українських землях, то ніяка пекольна сила не поконе їх. Якби український наряд у Карпатській Україні був мав бодай одну десятку частину тої зброї, яку чехи так соромно, без одного стрілу, віддали німцям, то вони булиб оборонили свій край перед мадярською навалою, не звертаючи уваги на її чисельну перевагу.

Коли прийшли мадяри до міста, розпочались масові розстріли українців. Мадяри арештували всіх видніших українців, в тюрмі тяжко побивали їх, а описав розстрілювали. Він сам був арештований мадярами, сидів разом з іншими арештованими, тяжко змасакрованими, українцями. Обличчя тих українських в'язнів від мадярських побивів пред-

ставляли одну напухлу рану, де не можна було розрізнити уст, носа, рис. Усіх їх накінець розстріляли мадяри. Всі вони перед розстрілом дали оклик „Слава Україні“. П. Лисюка по довших допитах випустили на волю, завдяки заходам американського консула.

П. Лисюк говорив три години і, зрозуміло, за той час сказав далеко більше цікавих речей, ніж тут можна передати.

Накінець відбулися запити і відповіді. Із важніших відповідей п. Лисюк сказав: Героїські, гарні, підбадьорюючі події в Карпатській Україні страшенно переважають помилки і недомагання. Зле роблять ті, що добають там лише погані сторони.

„Народна Воля“ зле робить, що обороняє чехів, а вину за невдачі спихає на своїх. Чехи і їх командант Прхала поведились у лайдацький спосіб як перед конфліктом так і підчас нього.

Про відчит п. М. Бойчука сказав, що не чув його, але з того, що вчитав у чужинських газетах, виходить, що Бойчук у своїх відчитах зле представляє справу в Карпатській Україні. Тим він нароби свій суспільності лиха. Колиж чужі газети не подали про його відчит правдивих звідомлень, то він повинен був це спростувати. Зо словами, говорив п. Лисюк, треба обходитись обережно. Хто не вміє з ними обходитись, не повинен братися за те діло.

Українська програма на Світовій Виставі
зачнеться у 6. годині пополудні.
Програма відбудеться на площі,
що називається Court of Peace

сню „Зелені гори“ Вол. Балтаровича, бож співак живе в горах Карпатах тай виховався недалеко гір. Пісня в нього виходить чисто і дзвінко. Слухач одушевляється не лише його приємним і сильним тенором, але також любується у грі слів пісні, бо співак відзначається прекрасною дикцією. Слухач розуміє кожне слово пісні. Мені найкраще подобається пісня „Ой, козаче мій“ Михайла Гайворонського. Публика викликає співака повторити цю пісню.

Всіх пісень співав пан Голинський 14; з них тільки дві оперові італійською мовою. І усе добре, бо ми тут жаждемо нашої пісні, що пориває нашу душу і нагадує нам Рідний Край.

Цілий концерт непомітно втрати в нашого співака. До кожної пісні він підходить з тою самою завзятістю і замишуванням. Кожна пісня виходить у нього славно і героїчно. Закінчив співак свій концерт „Довбушевою пісню“ Вол. Балтаровича. Ця пісня вийшла в нього і ніжно і мучо, бо співак, як гуцул, відчуває цю пісню кожним своїм нервом. Він впливає в неї свою душу. Пісню виконав при соплі, щоб надати їй природне тло. Концерт скінчився, але публіка, спочена до рубця, не дуже радо лишає салю. Кожний хоче поділитись враженням з концерту.

По концерті мене дуже цікавить, як пан Голинський зміг покинути студії в Італії. Звідки грошей узав? Як селянський син, не мав відки дстаті готових грошей; треба було вчитись і заробляти. Це для нас, американських українців, приємно знати, бо такий спосіб у нас найбільше практикується незамовними студентами. Завзятий гуцул — „гі ворк гіс вей тру“.

Родився п. Голинський у селі Вербіці, повіт Городенка. Тепер живе в Дорі коло Яремча у своїй власній віллі, що називається „Мирослава“, як його донечка. По українсько-польській і українсько-московській війні, в яких він брав участь, виїжджає до Італії і там своїми силами кінчить співацькі студії. Професор, любив його і вислав на різні концерти по Європі. З таких концертів утримувався в школі. По укінченні школи відіхав в Україну, де здобув велику приязнь наших людей. Своім співом по українських містах здобув собі велику славу. Навіть запрошують його співати до Москви до московської опери. Пан Голинський годиться їхати до Москви, але як твердий гуцул, годиться співати лише по українськи. Таким домаганням зробив сензацію. Щоби піти нашому співакові назустріч, директор опери мусів на це дстаті окремий дозвіл від тодішнього комісаря освіти, Луначарського. Побоялись української пісні, хоч пару днів пердтим одна латинка без жадної перешкоди співала по своему. За це москалі не запладили йому \$11,000, як витздив з „раю“ советів. Багатий і великий край Советів затримав гроші українському співакові, щоб хоч тим пімститися на нім за українські пісні.

Артист п. Голинський співав у російських, польських і німецьких операх, але виступав лише як українець. І за це ми гордимось ним. Гордимось тим селянським сином, що, добившись світової слави, не забув за свій великий наряд, що нагородив його таким гарним талантом. Співак Голинський є живим приміром для всіх

наших „малоросійських артистів“ або „малопольських співаків“.

Співак Голинський, це гордість українців. Кожна громада в Америці повинна влаштувати концерт, щоб кожна наша дитина почула Голинського, бо такі люди як Голинський скріпляють любов і привязання до України. Філадельфійські українці ще раз запросять п. Голинського заспівати українські пісні в осени.

Для багатьох з нас буде добра нагода почути голос п. Голинського підчас Українського Дня на Світовій Виставі в Нью-Йорку в неділю, 18-го червня 6. р.

Теодор Савистун.

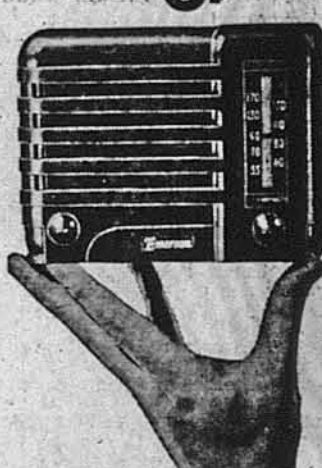

БЕЛЬГІЙСЬКИЙ ПРЕДСТАВНИК.

Граф Моріс Ліпенс, бельгійський міністер внутрішніх справ та бувший губернатор Конга, приїхав до Америки, щоб офіційно відкрити бельгійський павільйон на Світовій Виставі в Нью-Йорку.

ДРУГЕ РАДІО ДЛЯ ВАШОГО ДОМУ

ГРАЄ ВСІ СТАЦІ — КОШТУЄ ЛИШЕ 6.95

EMERSON

“EMERSONETTE”
EMERSON MODEL CF-255
\$6.95

At last — a PRACTICAL radio small enough to fit in the palm of your hand! The “EMERSONETTE” is a guaranteed product of the styling and engineering efficiency which has made Emerson Radio famous through the world. AC-DC — Plays Anywhere.

RADIO AND PHONOGRAPH COMBINATIONS

EMERSON No. BM-216
\$19.95.
MODEL BN-216 — \$24.95.

5 Tubes A.C. American Broadcasts and Police Calls. Electro Dynamic Speaker. Built-in Antenna. Phonograph. Constant Speed AC Electric Motor. Crystal Pick-up. Tangential Tone Arm. Plays 10-Inch and 12-Inch records. Hand-rubbed walnut finish cabinet.

В Сурмі найдете великий вибір Радіо, Комбінацій, також рекордів, нот і т. д.

Дістанете даром книжку про Світову Виставу. Зайдіть або пишіть:

SURMA
325 E. 14th ST., NEW YORK
(між 1, і 2. Евено)

3 НАГОДИ СВІТОВОЇ ВИСТАВИ В НЬО ЙОРКУ

У НЕДІЛЮ 18. ЧЕРВНЯ 1939 Р. (SUNDAY, JUNE 18, 1939)

ВІД ГОДИНИ 6. ДО 9. ВВЕЧІР

У СТАДІОНІ COURT OF PEACE НА ВИСТАВІ ПЛОЩІ WORLD'S FAIR GROUNDS

ВІДБУДЕТЬСЯ ДАВНО ВІСНУВАННЯ

УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИЙ ДЕНЬ

ПРОГРАМУ ВИКОНАЮТЬ ТАКІ СИЛИ:

1. Український Народний Хор з 500 хористів під управою проф. д-ра Олександра Кошиця; з хором виступить соліст Петро Ординський.
2. Танковий Ансамбль, складений із кількох груп, що обіймають разом 500 танцюристів під артистичною управою Андрія Кіста; разом 1000 осіб в українських костюмах.
3. Світової слави тенор Михайло Голинський.
4. Десятьлітня чудо-скрипачка, Донна Греско з Вінніпегу, стипендистка Американської Музичної Академії. — Супровід фортепіановий: панна Віра Стеткевич.
5. Запрошені визначні американські промовці.

До танців приграватиме оркестра проф. Петра Чарковського.

Вступ на виставову площу: Для дітей до 14 літ 25 ц., для старших 75 ц. Вступ на українську програму безплатний. Сидячих місць 10,000, стоячих 100,000. Програма відбудеться без огляду на погоду.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДО АМЕРИКИ: Громадною участю у виставі в часі української програми заманифестуй свою солідарність із культурним виступом молодішої генерації українського роду!

УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКЕ ВИСТАВОВЕ ТОВАРИСТВО.

УВАГА! УКРАЇНЦІ АМЕРИКИ І КАНАДИ! УВАГА!

З нагоди світової вистави в Нью Йорку відбудеться в неділю, 18. червня 1939

„Українсько-Американський День“
на виставовій площі (World Fair Grounds)Тому Українці, потрібні прибудуть на сей „Український-Американський День“ до Нью Йорку, а хочуть
засягнути інформації щодо світової вистави, як рівнож вміни нагадйських долярів на американські,
прошу зайти до УКРАЇНСЬКОЇ РЕСТАВРАЦІЇ під назвою:

„LUCKY OPEN KITCHEN“

33 -- 3rd Avenue, Cor. 9th Street, near Wanamaker's

де можете дістати здоровий харч по приступних цінах, як рівнож свіже пиво

РЕСТАВРАНТ ОТВОРЕНИЙ ДЕНЬ І НІЧІ

За чесну обслугу ручать

Браття ІВАН і АНДРІЙ ГЕЛЕТІЙ

ЗБОРІ ВІДПОВІДІ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ. Збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, відбудуться в четвер, 15. червня, в годині 7:30 вечір, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул. Довгуючі члени мають виправити свої залежності, бо наступного місяця відбудеться піврічний збір і треба злати справоздання. Є справи до подогодження, тому просять всіх членів прийти на збори в означений час. — М. Баран, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Місячні збори Тов. Єдність, від. 163, відбудуться в п'ятницю, 16. червня, в годині 8. вечір, в Клубі Горожан, 847 Н. Френкленд ул. Визнаємо всіх членів прийти на ці збори, бо є важкі справи до поришення. — урл.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Піврічні збори Сестр. Любов, від. 37, відбудуться в п'ятницю, 16. червня, в годині 7:30 вечір, в У. Н. Домі. Обов'язком кожної членкині бути на цій мітингу на означений час і вислухати справоздання секретарки і контр. комісії за минулий 6 місяців. Довгуючі мають виправити свій довг, бо в противний раз будуть виключені. Є справи до вирішення. Нових членкинь приймаємо без вступного до Сестрицтва і У. Н. Союзу. Ще раз просять прийти усі на збори, бо є під карою. — Анна Заградична, секр.; А. Огар, кас.; Е. Кардаш, секр.

ЛОРЕАН, О. Піврічні збори Тов. У. Н. Союзу, від. 50, відбудуться в неділю, 18. червня, в годині 1. пополудні, в галі 2545 1st St. 33. Стр. Проситися членів прийти на ці збори. Контр. комісія злати справоздання з 6 місяців діяльності нашого Товариства. — М. Шемичик, секр.

КІВЛЕНД, О. Місячні збори Сестрицтва Н. Д. Марії, від. 112, відбудуться в неділю, 18. червня, в галі церковній, в годині 12. Зв'яз по „Сл. Божій“. Проситися всіх членкинь зійтись на збори, бо будуть важкі справи, як справа зв'язу з великою пікією. Також пригадуємо довгуючі, щоби не забули за свій залежний довг. Просимо когось виправити на цих зборах, бо в противний раз будуть сусупендовані. — Марія Ліска, секр.; Катерина Габриєльська, фін. секр. Софія Лазука, кас.; Домініка Романович, рек. секр.

ІСТ-СТ. ЛУІС, ІЛЛ. Піврічний мітинг Бр. св. Михаїла, від. 308, відбудеться в неділю, 18. червня, в годині 1. пополудні, в У. Н. Домі, 1020 Норт 9. вулиця. Проситися всіх членів зійтись на цей мітинг. — Іван Селяник, секр.; Петро Івасини, секр.; Мисиф Зюмбра, кас.

ГАМТРАМК, МІШ. Місячні збори Тов. Згода, від. 20, відбудуться в суботу, 17. червня, в 7:30 вечір, в Українській Хаті на Грейлінг ул. Товариство ухвалило через 3 місяці літньої пори й гаряча дата нагоду членам відійти на свіже повітря в неділю. Тому збори будуть відбудуться в суботу вечір, в першу суботу по п'ятинадцять кожного місяця. Проситися всіх членів прийти на ці збори, бо є важкі справи до подогодження. — Дм. Білик, предс.; Н. Триш, рек. секр.

ШКАГО, ІЛЛ. Збори Сестр. Благочиння, від. 125, відбудуться в неділю, 18. червня, в год. 12:30 сполудні, в галі при Оклей і Райс ул. — А. Куропас, предс.; Р. Сидорик, кас.; І. Подола, секр.

АКРОН, О. Піврічні збори Бр. Сост. св. Лука, від. 295, відбудуться в неділю, 18. червня, в год. 1:30 пополудні, в галі церковній, ріг Вашингтон і Абел ул. Пожаданням є прибуття кожного члена, бо є деякі справи до подогодження і обговорення справи пікію, котрий відбудеться вже 25 червня. — М. Філас, предс.; О. Цепко, кас.; В. Пулак, секр. 133 E. Mapleale Ave.

СТ. ЛУІС, МО. Піврічні збори Тов. св. Володимира Бел., від. 179, відбудуться в неділю, 18. червня, в годині 1. пополудні, в галі Народ. Дому, 1523 Тікорн вул. Проситися всіх членів прийти на збори, де буде кілька важких справ до вирішення. — Д-р Н. Клім, голова; Мих. Куляницький, кас.; Мих. Парашак, секр.

МІЛВОКІ, ВІС. Збори Тов. ім. Івана Франка, від. 103, відбудуться в суботу, 17. червня, в годині 7. вечір, в церковній селі, 1231 Скот Стр. Проситися всіх членів і членкинь прийти на означений час; маємо багато справ до подогодження. Довгуючі члени проситися пійти й виправити свої місячні вкладки. Кожний член має явитись на збори по своїй членській ухвалі. — Т. Танія, предс.; П. Стенік, кас.; Т. Барсук, секр.

КАНЗАС СІТІ, КАНЗ. Піврічні збори Бр. св. Володимира, від. 323, відбудуться в неділю, 18. червня, в годині 2. пополудні, під ч. 38 Савт 5. вул. Проситися всіх членів прийти на збори, бо є важкі справи до подогодження. — Василь Феден, предс.; Теодор Боручський, кас.; Дмитро Кархут, секр.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

Між жидівськими комбатантами.

Пане поручник! В часі війни ви врятували мені життя.

Не пригадую собі нічого такого.

Ви втікали, а я за вашим прикладом.

Саботаж.

На подвір'ю в одному советському колхозі стрінулися два когути.

А як там твоя жіночка?

Щось давно вже її не бачу?

Зносила замало яєць, тому її зарізали за систематичний саботаж.

НАЙКРАЩИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ГОТЕЛЬ

ПО ДОРОЗІ НА СВІТОВУ ВИСТАВУ В НЬО ЙОРКУ

НЕ ПОМИНІТЬ ВСТУПИТИ НА ОБІД, ВЕЧЕРУ або ПЕРЕНОЧУВАТИ

У TANNERSVILLE INN
У ПЕНСИЛВЕНІЙСЬКИХ ГОРАХ ПОКОНО

ПРИ РУТІ „БОСІВ“ ГРЕЙГАНД І МАРЦ.

СМАШНІ СТРАВИ ДОМАШНЬОГО ВАРЕННЯ. — ВИГІДНІ КОМНАТИ ПОДЕННО АБО ПОТИЖНЕВО. — ПРИСТУПНІ ЦІНИ.

ВЛАСНИК УКРАНЕЦЬ
М. МАСЛЯК.

ЛІСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

М. Я., Кілівленд, О. — Про ту „дещет“ уже було ставлені згадок, що кожний уже міг виробити собі свій погляд на цю справу. А це головне. Тому залишним далі про це писати. Негативного тепер так багато, що аж жах збирає, коли поглянете на деякі наші часописи, що вони пишуть і якою стравою годують громадянство. Тому хай буде хоч у нас краще.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ШКАГО, ІЛЛ.

На ранених Січовиків.

Гром. Тарас Шпікула переслав через Об'єднання \$5.50 на ранених Січовиків Карпатської України. Ці гроші зложили члени від. 221 У. Н. Союзу. Жертвували по \$1: М. Лесків, О. Любас, І. Лісак, І. Будин, Д. Пігук; М. Багрий 50 ц.

ШКАГО, ІЛЛ.

На ранених Січовиків.

Гром. Петро Дідик переслав через Об'єднання \$22.40 на поміч раненим Січовикам Карпатської України. Ці гроші зложили ще з загального протестанційного віча проти Польщі в Шкагу.

НАХД ЩУРІВ.

В зимовому сезоні, коли на побережжі Англії гуляв буревій, трапилася, на одній англійській вулиці, Мейдмен, цікава сцена. На цій вулиці направили підземний канал, звідки нараз почали вибігати щурі у такій великій кількості, що всі мешканці сусідніх домів не могли їх ні спинити ні повбивати. Щурі зачали вдиратися до домів крізь двері і вікна. Між дітьми і жіноцтвом повстала паніка, тим більше, коли один щур скочив одній жінці на шию. Треба було покликати поліцію, яка мусіла щурів стріляти. Щойно по довгій облозі щурів вдалося загнати їх назад до каналу. Щурі покусали неодну особу і були причиною кількох істеричних атак. Причина їх появи була в тому, що лондонський канал був безпосередньо зв'язаний з підземними ходами, що виходили в море. Щурі втікали під час буревію до міста.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ДО СТАРОГО КРАЮ

їдете скоро й приємно нашими популярними паровими кораблями:

BREMEN COLUMBUS
NEW YORK HANSA
HAMBURG DEUTSCHLAND

Спеціальні поїзди зв'язують зловж кораблів „Бремен“ і „Еуропа“, в Бременгафені, та гарантують вигідну подорож до всіх головних міст у старому краю.

Також знамениті залізничні лінії з Бремена й Гамбурга.

Ми вам поможемо дістати гостинні й імміграційні візи для ваших європейських своїх.

Дайте своїм кривим в Європі підв'язати вас в Америці.

ЗНИЖЕНІ ЦІНИ НА ПОДРОЖ ОКЕАНОМ В ОБА БОКИ

Туристичною й Третьою Класою важко на літні й осінні виїзди до Європи й з поворотом.

Побут обмежений до чотирьох тижнів.

Більше інформації дасть вам місцевий агент або

HAMBURG-AMERICAN LINE

NORTH GERMAN LLOYD

NEW YORK

57 BROADWAY

Скандал.

До ресторану вбігає дуже схвилюваний добродій. Підходить до прилавку і каже:

Пршу три горівки, але скоро, бо я боюся скандалу!

Кельнер наливає скоро, гість випиває, каже собі дати закуску і каже:

Тепер уже скандал не далеко.

Кельнер зацікавлений питається, що це за скандал?

Гість: Зараз побачите, нехай тільки приїде господар і скаже собі заплатити, бо я не маю ні цента.

Змінений комплімент.

Чи це правда, що ви послили мене назвати дурною тускою?

Звичайна качка!

ВИПРОДАЖ

Красні Гудульські Дерев'яні Вироби, які мали бути на Світовій Виставі, як Красні годинники з Тризубом відомі по середині, красні попелінички (ash tray), Термометри, Дески Сети (у 4 каналах), Ручни до пер. мал. Брошки для жемчужин і т. д. Красні дерев'яні річч. Замовлення шайф до:

PETER MARTINUK, 12011 — 14th Road, College Point, L. I., N. Y. (Близько Світової Вистави)

ГІРСЬКИЙ ЧАЙ НА ГРУДІ

(PECTORAL)
Це славе європейське природне средство припропують передовсім тим, що терплять на впертий КАШЕЛЬ і ЗАДУХУ. Ціна \$1 за пакет. Посилайте замовлення до:

Mrs. GRETA LESKOVAR, 507 E. 73rd St., New York, N.Y.

Д-р С. ЧЕРНОВ

Гострі й хронічні недуги чоловіків, жінок — Шкіра й кров.

Аналіз крові для подорожного селітства.

223 SECOND AVE., cor. 14th St., NEW YORK CITY, Room 14.

Gramercy 7-7697

Офісові години 10-8; неділя 11-2

Жінка-доктор до обслуги.

X. & Флюроскоп.

Д-р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,

ХІРУРГ І АКУШЕР

321 E. 18th STREET,

between 1st and 2nd Avenues,

NEW YORK, N. Y.

Tel. GRAMERCY 5-2410.

Урядові години: рано від 10 до 12. Вечір від 6 до 8, а в неділя рано від 10 до 12.

МИРОН ЛИТВИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Без ріжнці, як далеко пожез Ньюарком. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга швидко й чесна. — Офіс:

883 MORRIS AVENUE,

cor. Springfield Ave.

NEWARK, N. J.

Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО

Новий Український Удкертнер зарплатку погребам по ціні як польській, як \$150. Обслуга найкраща.

JOHN BUNCO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 E. 8th St., NEW YORK CITY.

Dignified funerals at low as \$150

Telephone: Gramercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ В БРОНКСІ, БРООКЛІНІ, НЬО ЙОРКУ І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,

NEW YORK, N. Y.

Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE, (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y. Tel. Melrose 6-6577

ТАРЗАН І СЛОНОЛЮДИ

(3)

Спайк і Трол, разом з кількома своїми чорними слугами розбили табор і сіли спочивати. Чорні були чогось схвилювані і нищпорили щось у мураві. „Ті чортяги налякані на смерть“, заговорив Спайк. „Вони такі злякані тому, що це край людодів“, додав знов Спайк. Але Трол далі мовчав. Він був заглиблений у думках. Очі його дивились на пакунок.

У тім пакунку містились дорогоцінні камені. Вкінці Трол собі заговорив: „Я також заляканий, і то порядно. У тих каменях є якесь прокляття. Я чую це“. „Це „прокляття“ варте шість мільйонів фунтів стерлінгів“, заговорив Спайк. „Задля того варте неодноразово перенести“. Та по хвилі він знов додав: „Але мене журить Тарзан більше, ніж ті камені. Це твердий чоловік“.

„Ще і який твердий“, втрутив Трол. „Щобільше, він нам виразно сказав, що коли ми пробували вчинити щось погане, то він нас дістане під землею“. Оба вони глибоко задумались, маючи на увазі погрозу Тарзана. Втім вони почули рев льва. Оба затрились, а Трол сказав: „Страх збирає в нетрах без стрільби. Луком льва ні слона не вбеш“.

Зближався вечір. А в ночі нетри далеко небезпечніші ніж у день. Нагодо один із чорних слуг закричав: „Бвана, гляди!“ Оба повернули голови в той бік, куди показував чорний. Вони побачили на певній віддалі гурт чорних вояків. Ці чорні вояки йшли у їх напрямку. Спайк і Трол зазмерли в мовчанці. Оба не знали, що тепер починати.